

رؤية الولد المعاق في العائلة البدوية وتأثيرها على التصور وكيفية عمل الوحدة العائلية

البروفسور عليان القريناوي، البروفسور فيريد سلونيم- نابو، جامعة بن غوريون، 2009

العديد من الابحاث درست العلاقة بين الولد المعاق ومحيطه من خلال التركيز على العائلة المقربة. البحث الحالي هو البحث الاول الذي يعنى بموضوع التخلف العقلي في المجتمع البدوي في اسرائيل. هدف هذا البحث هو التعلم عن تجربة الابوة لولد ذو تخلف عقلي، طرق تعامل الاهل، وتأثير هذا الوضع على العلاقة الزوجية، بالإضافة الى دراسة شبكات الدعم الموضوعه في خدمة العائلة وتعامل المجتمع والعائلة الكبيرة مع الولد المعاق. اهمية هذا البحث هي الدراسة الخاصة بفتة معينة من المواطنين- المجتمع البدوي في اسرائيل- وتشمل صفات اجتماعية- سكانية وثقافية خاصة يختلف بعضها عن مميزات المجتمع الاسرائيلي العام. البحث حول الاولاد ذوي التخلف العقلي في المجتمع البدوي لا يزال في بدايته، لذلك من المهم رؤية كيفية تعامل هذا المجتمع مع موضوع التخلف العقلي.

استمر البحث حوالي 3 سنوات وتمت خلاله دراسة اهل لاوولاد متخلفين عقلياً، ابناء المجتمع البدوي، من المدن والقرى المعروفة والغير معروفة. في جزء البحث الاول النوعي، تمت دراسة 400 ازواج اهل، منهم 300 اهل لاوولاد ذوي تخلف عقلي (خفيف، متوسط وصعب) و100 اهل لاوولاد دون اعاقه شكلوا مجموعة المقارنة. المتغيرات المرتبطة التي تمت دراستها في هذا البحث هي: كيفية عمل العائلة (FAD)، نسبة الرضى من الزواج (Enrich)، الحمل الثقيل للولد على العائلة (Caregiver Burden) والشعور بالترابط (Sense of Coherence). خلال مرحلة تحليل العينات تم تنفيذ اجراء ملاءمة مع مميزات خلفية الاهل لاوولاد معاقين مقارنة باهل لاوولاد دون اعاقه. اشارت معطيات هذا الجزء من البحث الى فروقات واضحة في مستوى الرضى من الحياة الزوجية، كيفية عمل العائلة، الحمل الثقيل الذي يشكله الولد ومدى ترابط بين الاهل وعالمهم، اذ ان الاهالي لاوولاد ذوي تخلف عقلي ابلغوا عن مستوى منخفض من الرضى، مستوى ضئيل في كيفية عمل العائلة، نسبة اكبر من العبي ومستوى ترابط اقل من نسب اهالي الاوولاد دون تخلف عقلي.

في القسم الثاني من البحث، القسم الكمي، قمنا باجراء 18 مقابلة عميقة مع 9 ازواج اهالي لاوولاد ذوي مستويات مختلفة من التخلف العقلي (خفيف، متوسط وصعب). هدف هذا القسم هو الدخول الى العمق وسماع صوت اهالي اولاد ذوي تخلف عقلي. اظهرت معطيات هذا القسم الى ان هؤلاء الاهالي يعانون من صعوبات عديدة ومشاعر صعبة، من ضمنها مشاعر نفسية صعبة كالجمل والذنب. بالإضافة الى ذلك، يمكننا ان نتعلم من هذه المقابلات عن طرق التعامل مع الوضع التي يختارها الاهل، وتشمل في العديد من الاحيان نقاط سلبية كبيرة، لكن يمكننا التعلم من خلالها امكانية التغيير والتخفيف عن الاهالي الذين يعانون.

في الخلاصة، تظهر معطيات البحث الكمي والنوعي صورة صعبة عن تجربة الاهل ذوي التخلف العقلي، ابناء المجتمع البدوي. هذه الصورة، رغم تعقيدها، قابلة للتغيير، لذلك سنقدم لكم في القسم الملخص لهذا البحث التأثيرات العلاجية لهذا البحث والتأثيرات الاقتصادية لمقرري السياسة. نامل ان معطيات هذا البحث ستؤدي الى التغييرات المنشودة في الاهتمام والعمل على هذه مشكلة، وعرض هذا الموضوع من اجل توعية المجتمع واولئك الذين يعملون في صناعة السياسة الجماهيرية بشكل يؤدي الى بحث مستقبلي وتطوير ادوات تساعد الاهالي والاوولاد.

التأثيرات التنفيذية

הַזֶּה הַבְּחִי עֵרֵצ וְיַעֲבִיד סִיבָאָה צְרֻרֶה תְּגִינִיד מְּסֻדֵר אֲצִיפִיָּה בְּהַדְּפֵה הָאֵהְתָּמָה בְּאֻלוּאָד הַזֵּינִי יַעֲנֹנִים מִן תְּחֻלַּף עֵקְלִי וְאִפְרָד עֵאֵנְלָתֵהֶם בִּי הַמְּיָתֵע הַבְּדוּי. תִּזְהַר מְּעֻטִּיֹת הַבְּחִי אִן שָׂאֵנִי הַסִּיבָאָה וּמְּמַלִּי אֲנֻזְמָה הַרְּפָאִיָּה וְהַתְּרִיבִיָּה עֲלֵיֵהֶם הָעֵמֵל מִן אֲגֵל תְּגִינִיד מְּסֻדֵר אֲצִיפִיָּה לְדַעַם הַמְּיָתֵע הַבְּדוּי בִּי הַזֶּה הַמְּיָתֵע. אִן הַזֶּה מְּעֻטִּיֹת תִּסְתַּנֵּד עַלִּי אֲכִתְּשָׁפָת הַבְּחִי הַזֶּה אֲגֵרִי מַעֲ אֲחְצָאִיִּים מְּחֻלְפִּיִם יַעֲמֹלִים בִּי מְּיָתֵע הָאֵהְתָּמָה בְּהַמְּיָתֵע הַבְּדוּי. אִשָּׁר הוּאֵלֵּה אֲאֲחְצָאִיִּים לְיֵה נֶעֱצַ בִּי הַמְּסֻדֵר וְהַחֲדָמֹת בִּי הַזֶּה הַמְּיָתֵע הַבְּדוּי עַלִּי מְּיָתֵע הַמְּסֻדֵר. בְּדֵאֵ בְּנֶעֱצַ בִּי הַחֲדָמֹת כְּמוֹסָסֹת הַתְּרִיבִיָּה, מְּרָאָז הַשְּׂחָה וְסִהוּלֶה הַוְּסוּל יֵהֵא, אִסְתִּמְרָר הַנֶּעֱצַ בִּי הַמְּוֻזְפִּיִם הַבָּרַעִיִם וְהַמְּהִינִים הַזֵּינִי יִמְלֹכִים הָאֲדוּת הַתְּחָפִיָּה וְהַלְּגוּבִיָּה מִן אֲגֵל הָאֵהְתָּמָה בְּהַזֶּה הַפְּנֵה בְּאֲצִיפִיָּה לְיֵה נֶעֱצַ בִּי אֲדוּת הַתְּשִׁיחַשׁ הַמְּלֵאֵמָה תְּחָפִיָּה לְיֵה תִּסְמַח בְּאֲפִיָּאָם בְּתְּשִׁיחַשׁ מְּפִיד וּמוֹתוֹק לְאֻלוּאָד (שְׂטְרוֹסְבֵּרְג, נָאוֹן וְזוּי, 2008).

הַזֶּה הַבְּחִי יִבְרַז בְּשִׁכְל וְאֲצִיחַ הַחָאָה לְיֵה בְּנֵאָה מְּוֹסָסֹת אֲצִיפִיָּה (רְּסֻמִּיָּה אוֹ גֵּיִר רְּסֻמִּיָּה) תַּעֲנִי בְּהָאֵהְתָּמָה וּבְּתַעֲלִיִם הָאֻלוּאָד הַזֵּינִי יַעֲנֹנִים מִן תְּחֻלַּף עֵקְלִי. לְהַזֶּה הַמְּוֹסָסֹת אֵהְמִיָּה וְאֲצִיחַ לְאֻלוּאָד אִזִּי כְּיֹוֹן הַמְּעֻלְמִיִם וְהַמְּעֻלְגִיִם הַתְּאִבְעִיִם לְהַזֶּה הַמְּוֹסָסֹת מְּוֹהִלִים לְלַעַם מַעֲ הָאֻלוּאָד הַזֵּינִי יַעֲנֹנִים מִן תְּחֻלַּף עֵקְלִי וְיִסְתַּיְעוּן מְּסָאֲעֵתֵהֶם מִן חֻלָּל וְשָׂאֵל וְאֲדוּת לֹא יַעֲרַפְהָ הָאֵהְל. בְּאֲצִיפִיָּה לְיֵה אִן הָאֻלוּאָד יִבְּיֻקֹוֹן בִּי הַזֶּה הַמְּוֹסָסֹת חֻלָּל שָׂאֲעָת הַמְּדְרָסָה וּבַעֲדֵהָ, מִן הַמְּתוֹקֵע לְהַזֶּה הַמְּוֹסָסֹת אִן תִּנְזַל בִּי הַמְּסֻתְּבִיל חֵמֵל עֲלָג הַתְּפֵל עִן אֲכִתָּפ הָאֵהְל (וּבִּתְחָדִיד הָאֵמֵהֹת) וְאִן כָּאֵן הַזֶּה הָאֵמֵר לְעַדָּה שָׂאֲעָת בִּי הַיּוֹם. אִנֵּה אֵמֵר יִתְּמָנָה הַכְּתִיִר מִן הָאֵהְל וּמִן הַמְּתוֹקֵע אִן יַחֲסֵן הַשְּׂעוֹר הָעָמֵר בִּי הַבֵּיִת וְכֻזְּכֵל תְּחִסִּיִן הַתַּעֲמֵל מַעֲ הַוֹלָד נִפְּסֵה.

בְּאֲצִיפִיָּה לְיֵה זֶלֶק, תְּגִדֵר הָאִשָּׁרָה לְיֵה אִן מְּעֻטִּיֹת הַבְּחִי תְּשִׁיִר לְיֵה אִן הָאֵהְלִי בִּי הַמְּיָתֵע הַבְּדוּי לֹא יִתְּוַגְּהוֹן בְּשִׁכְל כְּיִיִר בְּנִפְּסֵהֶם לְיֵה חֲדָמֹת הַרְּפָאִיָּה וְהַתְּרִיבִיָּה הַחֻקוּמִיָּה. לְזֶלֶק חֻקֵּד תְּכֻרֵן הֵנָּלֵק חָאָה לְיֵה אֲנִשָּׂא הֵיָּהֵה דִּפְּהָה תוּעִיָּה וְתוּגִיָּה הָאֵהְל הַבְּדוּ לְיֵה הַחֲדָמֹת הָעֲלָגִיָּה הַתִּי יִסְתַּחְּפָהּ וּלְדֵהֶם. יַגְּדֵר הַזֶּכֶר אִן תְּרִיבָּה עֵמֵל הַזֶּה הַהֵיָּהֵה יַגְּבִי אִן תְּכֻוֹן תְּשִׁיטָּה, אִי אִן כָּל מְּנֻדוֹב יַעֲוֹם בְּזִיבָרָה שְׁחֻשִּׁיָּה לְאֵהְלִי הָאֻלוּאָד הַזֵּינִי יַעֲנֹנִים מִן תְּחֻלַּף הָעֵקְלִי מִן אֲגֵל בְּדֵה הַתְּרָאָם מַעֲהֶם וְהַתָּאָד מִן אִן הָאֵהְל יַעֲרַפֹוֹן חֻקֹּוֹהֶם וְחֻקֹּוֹ הַוֹלָד וְתְּשִׁיבֵיֵהֶם עַלִּי הָעֵמֵל לְמִשְׁלַחַה אֻלוּאָדֵהֶם.

אֲזִהֵרֵת מְּעֻטִּיֹת הַבְּחִי הַחֲלָי חָאָה אֲצִיפִיָּה לְיֵה תְּגִינִיד מְּסֻדֵר, תַּעֲמֵל מִן אֲגֵל דַּעַם הָאֵהְלִי וְהַתְּוֹעִיָּה הָעָמָה בִּי הַמְּיָתֵע. וְכִמָּה זֶכְּרָנָה מְּסִבָּאָה, תְּשִׁיִר הַזֶּה הַדְּרָאָסָה לְיֵה אֵהְמִיָּה תְּקִדִּים דַּעַמָּא נִפְּסִיָּא וּמַעֲנוּבִיָּא לְאֵהְלִי הָאֻלוּאָד הַזֵּינִי יַעֲנֹנִים מִן תְּחֻלַּף עֵקְלִי בִּי הַמְּיָתֵע הַבְּדוּי וּבְּאֲצִיפִיָּה לְיֵה אֵהְמִיָּה הַשְּׂרַח חוּל וּזַעַ הָאֻלוּאָד וְהָעֵאֵנְלָת הַזֶּה בִּי הַמְּיָתֵע הָעָמֵר. לְזֶלֶק תְּכֻמֵן הַחָאָה לְיֵה תְּגִינִיד מְּסֻדֵר מְּלֵאֵמָה סְּתִסְמַח בְּאֲנֻטְּלָק בְּרָאָמֵג וּמְּוֹסָסֹת תַּעֲמֵל עַלִּי הַזֶּה הַמְּוֹאֲצִיָּע הַמְּהִמָּה.

קָרָן שְׁלֵם//18/2009